ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 9ης Ιουλίου 2019

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κροατίας για το 2019 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Κροατίας για το 2019

(2019/C 301/11)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ([1]), και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ([2]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 21 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2019 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στην εν λόγω επισκόπηση ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 21 Μαρτίου 2019. Στις 21 Νοεμβρίου 2018, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Κροατία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση.

(2) Η έκθεση χώρας του 2019 για την Κροατία δημοσιεύθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2019. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Κροατίας όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 13 Ιουλίου 2018 ([3]), η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Κροατίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιελάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 27 Φεβρουαρίου 2019. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κροατία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες που συνδέονται με τα υψηλά επίπεδα δημόσιου, ιδιωτικού και εξωτερικού χρέους σε ένα πλαίσιο χαμηλής δυνητικής ανάπτυξης. Ωστόσο, οι ανισορροπίες μειώθηκαν τα τελευταία χρόνια χάρη στην ισχυρή ονομαστική ανάπτυξη και σε μια συνετή δημοσιονομική πολιτική. Η αρνητική καθαρή εξωτερική θέση βελτιώνεται λόγω των συνεχών πλεονασμάτων του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Το δημόσιο χρέος έχει μειωθεί σημαντικά από την κορύφωσή του το 2015. Η μείωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα συνεχίζεται, αν και ο ρυθμός της αναμένεται να επιβραδυνθεί καθώς σημειώνεται ανάκαμψη της πιστωτικής επέκτασης και των επενδύσεων. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας εμφανίζει επαρκή κεφαλαιοποίηση και κερδοφορία, αλλά το μερίδιο των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αν και μειώνεται, παραμένει υψηλό. Η δράση πολιτικής εντάθηκε, αλλά η πλήρης εφαρμογή των διαρθρωτικών μέτρων παραμένει ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας. Παρά την κάποια πρόοδο που σημειώθηκε, εξακολουθούν να υπάρχουν ζητήματα όσον αφορά την πληρότητα, την ακρίβεια και τα χρονοδιαγράμματα των οικονομικών και των δημοσιονομικών στατιστικών.

([1]) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
([3]) ΕΕ C 320 της 10.9.2018, σ. 44.

(3) Στις 18 Απριλίου 2019, η Κροατία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2019 και το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2019. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

(4) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν σε κάποιον βαθμό υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση της συγκεκριμένης διάταξης στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.

(5) Η Κροατία επί του παρόντος υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Ξεκινώντας από πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης 0,2 % του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (ΑΕΠ) το 2018, το πρόγραμμα σύγκλισης του 2019 προβλέπει επιδείνωση του ονομαστικού ισοζυγίου σε έλλειμμα της τάξης του –0,3 % του ΑΕΠ το 2019 και στη συνέχεια σταδιακή βελτίωση σε πλεόνασμα 0,8 % του ΑΕΠ το 2022. Βάσει του εκ νέου υπολογισθέντος διαρθρωτικού ισοζυγίου ([5]), ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —ο οποίος μεταβλήθηκε από διαρθρωτικό έλλειμμα 1,75 % του ΑΕΠ το 2019 σε 1 % του ΑΕΠ από το 2020— προβλέπεται να συνεχίσει να υπερκαλύπτεται καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2019, ο δείκτης του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί από 71,6 % του ΑΕΠ το 2019 σε 68,5 % του ΑΕΠ το 2020 και να συνεχίσει να μειώνεται φτάνοντας το 62 % έως το 2022. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές είναι ευλογοφανές. Ωστόσο, οι προγραμματισμένοι δημοσιονομικοί στόχοι φαίνονται επιφυλακτικοί. Στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019, το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης υπολογιζόταν σε 0,1 % και 0,5 % του ΑΕΠ για το 2019 και το 2020, αντιστοίχως. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2019 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να είναι –0,8 % του ΑΕΠ το 2019 και –0,5 % του ΑΕΠ το 2020, εξακολουθώντας να υπερβαίνει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Η Κροατία προβλέπεται ότι θα συμμορφωθεί με τον κανόνα για το χρέος το 2019 και το 2020. Συνολικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Κροατία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2019 και το 2020.

(6) Τον Δεκέμβριο του 2018, το κροατικό κοινοβούλιο ψήφισε τον νόμο περί δημοσιονομικής ευθύνης. Στόχος του είναι να ενισχύσει τη δομή και την εντολή της επιτροπής δημοσιονομικής πολιτικής και να θεσπίσει αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένου κανόνα για το διαρθρωτικό ισοζύγιο του προϋπολογισμού. Τον Μάρτιο του 2019, ενισχύθηκε η εντολή του Κρατικού Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσω της θέσπισης μηχανισμών επιβολής κυρώσεων σε υποθέσεις μη συμμόρφωσης με τις συστάσεις του και μέσω της διεύρυνσης του πεδίου των ελέγχων που διενεργεί. Το δημοσιονομικό πλαίσιο θα ενισχυθεί περαιτέρω με την έγκριση του τροποποιημένου νόμου για τον προϋπολογισμό. Αυτό αναμένεται να βελτιώσει τον δημοσιονομικό προγραμματισμό, τη συλλογή δημοσιονομικών στοιχείων και τα κριτήρια για την έκδοση εγγυήσεων του δημοσίου.

(7) Ο εδαφικός κατακερματισμός της δημόσιας διοίκησης της Κροατίας λειτουργεί σε βάρος της αποτελεσματικότητάς της και εντείνει τις περιφερειακές ανισότητες. Πολλές μικρές τοπικές κυβερνήσεις συχνά δεν διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς και διοικητικούς πόρους για να παρέχουν τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Το γεγονός αυτό προκαλεί μεγάλες ανισότητες εντός της Κροατίας μεταξύ τοπικών αρχών με επαρκείς και με ανεπαρκείς οικονομικούς και διοικητικούς πόρους όσον αφορά την παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης, οι αρχές έλαβαν μέτρα για την απλούστευση του συστήματος των δυσκίνητων κρατικών οργανισμών, αλλά εκκρεμεί η θέσπιση του νομικού πλαισίου για την καθιέρωση υψηλότερου βαθμού ομοιογένειας στο σύνολο του συστήματος. Σχεδιάζεται η ανάθεση των αρμοδιοτήτων των τοπικών υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης στη διοίκηση των επαρχιών.

(8) Το σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης συσσώρευσε περαιτέρω χρέος το 2018, γεγονός που ενέχει κινδύνους για τα δημόσια οικονομικά. Η χρηματοδότηση του συστήματος εξαρτάται από τις εισφορές των εργαζομένων και τις μεταφορές πιστώσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, αν και με τις μεταφορές αυτές δεν επιτεύχθηκε κανένα έτος η πλήρης κάλυψη των δαπανών. Η οικονομική κατάσταση του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αναμένεται να βελτιωθεί λόγω της αύξησης των ασφαλίστρων για ασφάλιση ασθενείας που καθιερώθηκε το 2019 και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα προϊόντα καπνού τον Δεκέμβριο του 2018. Η συνεχιζόμενη λειτουργική ενοποίηση των νοσοκομείων και οι δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αύξηση της αποδοτικότητας των δαπανών, αλλά η εφαρμογή του μέτρου προχωρεί με αργούς ρυθμούς.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

([5]) Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζομένων έκτακτων και προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίσθηκε εκ νέου από την Επιτροπή με χρήση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

(9) Το πλαίσιο καθορισμού των μισθών στερείται συνέπειας σε όλη τη δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υπηρεσίες, γεγονός που δεν ευνοεί την ίση μεταχείριση και εμποδίζει τον κεντρικό έλεγχο επί του μισθολογικού κόστους στον δημόσιο τομέα. Η θέσπιση νέας νομοθεσίας για τον καθορισμό των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων έχει αναβληθεί επανειλημμένα. Στόχος του νόμου είναι να επιτευχθεί μεγαλύτερη εναρμόνιση σε όλη τη δημόσια διοίκηση με τη θέσπιση κοινών μισθολογίων και συντελεστών πολυπλοκότητας των θέσεων εργασίας, βάσει πιο συνεκτικών περιγραφών καθηκόντων και πλαισίων αρμοδιοτήτων. Η Κροατία διαθέτει μεν πλαίσιο κοινωνικού διαλόγου, αλλά οι μέθοδοι εργασίας και οι διαδικασίες πρέπει να βελτιωθούν προκειμένου να υπάρξει πραγματικός κοινωνικός διάλογος. Ο κατακερματισμός των συνδικαλιστικών οργανώσεων αποδυναμώνει επίσης την αποτελεσματικότητα του κοινωνικού διαλόγου.

(10) Το 2018, το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να υποχωρεί με ταχείς ρυθμούς. Η ανεργία των νέων μειώθηκε επίσης σημαντικά, αν και παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Ωστόσο, τα ποσοστά δραστηριότητας και απασχόλησης στην Κροατία παραμένουν χαμηλά και η αεργία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην πρόωρη συνταξιοδότηση και τις ευθύνες φροντίδας. Η πρόσβαση στην απασχόληση πρέπει να βελτιωθεί, για παράδειγμα με την πρόβλεψη των αναγκών και την παροχή κατάλληλων δεξιοτήτων. Εξακολουθούν να συντρέχουν πολλοί παράγοντες που συμβάλλουν στην αεργία, ενώ τα μέτρα που έχουν ληφθούν για να βοηθήσουν τους ανθρώπους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας φαίνονται ανεπαρκή. Η ικανότητα των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας παραμένει περιορισμένη και η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης, των κοινωνικών υπηρεσιών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών είναι περιορισμένη. Μια σημαντική δέσμη μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος τέθηκε σε ισχύ το 2019. Οι κύριοι στόχοι της μεταρρύθμισης είναι τρεις: i) να αντιμετωπιστούν ασυνέπειες στον σχεδιασμό οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την άδικη μεταχείριση ορισμένων ομάδων συνταξιούχων· ii) να βελτιωθεί η επάρκεια του συνταξιοδοτικού συστήματος μέσω της παράτασης του επαγγελματικού βίου· και iii) να ενισχυθούν το θεσμικό πλαίσιο και οι επιδόσεις του δεύτερου συνταξιοδοτικού πυλώνα.

(11) Οι κοινωνικοοικονομικές διαφορές αποτελούν σημαντικό καθοριστικό παράγοντα του εκπαιδευτικού επιπέδου της Κροατίας. Οι εκπαιδευτικές επιδόσεις της χώρας είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ένωσης, ιδίως όσον αφορά την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, τις βασικές δεξιότητες, την ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τη συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση, και τη συνάφεια της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας. Η Κροατία εφαρμόζει τη μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών ως πιλοτικό έργο, αλλά η μεταρρύθμιση θα επιτύχει το πλήρες δυναμικό της μόνον εάν εφαρμοστεί πλήρως και εάν συνοδευτεί από την κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

(12) Παρά το σχετικά υψηλό ποσοστό ανεργίας, ορισμένοι τομείς της οικονομίας αντιμετωπίζουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού, κυρίως λόγω της έλλειψης δεξιοτήτων. Η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων θα μπορούσε να αυξήσει την παραγωγικότητα και να καλύψει ορισμένες ελλείψεις δεξιοτήτων. Η περιορισμένη συνάφεια της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας συμβάλλει στο χαμηλό ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων. Η συμμετοχή των σπουδαστών σε προγράμματα που περιλαμβάνουν μάθηση στον χώρο εργασίας είναι περιορισμένη. Η δημιουργία των περιφερειακών κέντρων ικανοτήτων και το πειραματικό πρόγραμμα στη διττή εκπαίδευση αναμένεται να βελτιώσουν την ποιότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και να διευκολύνουν τον προσδιορισμό των αναγκών σε δεξιότητες. Η συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, τα οποία προσφέρονται ως μέρος των μέτρων που βοηθούν τους ενδιαφερόμενους να βρουν εργασία ή κατάρτιση, είναι χαμηλή. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από εκπαίδευση, όπως τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση και οι άνεργοι.

(13) Το ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μειώθηκε, αλλά παραμένει πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης. Ο κίνδυνος αυτός αφορά κυρίως τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρίες. Η συμβολή των κοινωνικών παροχών στη μείωση της φτώχειας παραμένει περιορισμένη σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ένωσης. Οι αρχές έλαβαν μέτρα για τη βελτίωση της καταγραφής των κοινωνικών παροχών που παρέχονται σε τοπικό επίπεδο, εναρμονίζοντας την ταξινόμησή τους. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρχει μια καλύτερη εποπτική εικόνα των κοινωνικών παροχών που παρέχονται σε όλη την επικράτεια, εικόνα η οποία θα μπορούσε στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας ώστε να προσεγγίσει εκείνους που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη.

(14) Το δίκτυο μεταφορών χαρακτηρίζεται από ανισορροπία: παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στις σιδηροδρομικές υποδομές, με αποτέλεσμα χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών και εμπόδια στην κινητικότητα των εργαζομένων. Οι δημόσιες μεταφορές στις μικρότερες πόλεις δεν διαθέτουν επαρκείς υποδομές. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές έχουν αυξηθεί σημαντικά την τελευταία πενταετία. Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα των μεταφορών υπολείπεται κατά πολύ του στόχου του 10 % για το 2020. Απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες και επενδύσεις προκειμένου να μειωθεί αποτελεσματικά το υψηλό ποσοστό των αυτοκινήτων που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, να προωθηθεί η διατροπικότητα και, γενικότερα, να περιοριστούν οι αυξανόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τον τομέα των μεταφορών.

(15) Η υψηλή ενεργειακή ένταση της Κροατίας θα μπορούσε να μειωθεί με επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση και σε ευφυή ενεργειακά συστήματα. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των δικτύων τηλεθέρμανσης. Σημαντικές δυνατότητες έχουν επίσης τόσο οι επενδύσεις στην αιολική και την ηλιακή ενέργεια, όσο και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης. Η προώθησή τους θα επιτρέψει επίσης στα νησιά της Κροατίας να αυξήσουν την αυτονομία τους στον τομέα της ενέργειας, σύμφωνα με την πρωτοβουλία «Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ». Επιπλέον, η Κροατία είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε κλιματικούς κινδύνους, ιδίως σε πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές.

(16) Η πραγματοποίηση επενδύσεων θα μπορούσε επίσης να προωθήσει τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία. Οι επενδύσεις αυτές είναι αναγκαίες για να δοθεί ώθηση στη χωριστή συλλογή και ανακύκλωση των αποβλήτων ως εναλλακτικές λύσεις αντί της υγειονομικής ταφής, να βρεθούν εναλλακτικές λύσεις για την αντικατάσταση πρώτων υλών, να αυξηθεί η ζήτηση για ανακυκλωμένο περιεχόμενο και να ευαισθητοποιηθούν οι πολίτες σχετικά με τις πρακτικές και τη συμπεριφορά τους όσον αφορά τη βιώσιμη κατανάλωση. Επιπλέον, απαιτούνται επίσης σημαντικές επενδύσεις για να εξασφαλιστεί η συλλογή και επεξεργασία των λυμάτων σε οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμού άνω των 2 000 κατοίκων. Οι επενδύσεις στα δίκτυα ύδρευσης θα μπορούσαν να μειώσουν τη διαρροή πόσιμων υδάτων και να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις ποιότητας όπου αυτές δεν πληρούνται.

(17) Για τις ικανότητες έρευνας και καινοτομίας και την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών απαιτούνται επενδύσεις ώστε να ενισχυθούν οι επιδόσεις στον τομέα της καινοτομίας και να δοθεί ώθηση στην παραγωγικότητα, η οποία επί του παρόντος περιορίζεται από κατακερματισμένες και αναποτελεσματικές πολιτικές έρευνας και καινοτομίας. Η στρατηγική «έξυπνη εξειδίκευση» (RIS3) της Κροατίας για την περίοδο 2016-2020 αποσκοπεί στην προώθηση της καινοτομίας, στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού του συστήματος και στην οργάνωση των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης γύρω από βασικές οικονομικές προτεραιότητες, αλλά η εφαρμογή της αναμένεται να επιταχυνθεί περαιτέρω. Οι επενδύσεις θα μπορούσαν, αφενός, να στηρίξουν τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, ώστε να καταστεί δυνατή η μεταφορά τεχνολογίας και η εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και, αφετέρου, να ενισχύσουν τη διακυβέρνηση.

(18) Τα μέτρα για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων σημείωσαν αργή πρόοδο. Εγκρίθηκε νέος κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης και θεσπίστηκε ο μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις. Ωστόσο, ο συνδυασμός της έντονης παρουσίας κρατικών επιχειρήσεων σε πολλούς κλάδους, αφενός, με τη χαμηλή κερδοφορία και την περιορισμένη παραγωγικότητά τους, αφετέρου, εξακολουθεί να συνιστά τροχοπέδη για την οικονομία. Το 2018, ο κατάλογος των εταιρειών ειδικού ενδιαφέροντος μειώθηκε περαιτέρω και περισσότερες εταιρείες είναι πλέον επισήμως επιλέξιμες προς πώληση, αλλά δεν υπάρχει σαφής στρατηγική ιδιωτικοποίησης. Οι προσπάθειες των αρχών φαίνεται να επικεντρώνονται στη διάθεση των υπολοίπων μετοχών μειοψηφίας και στην ενεργοποίηση μη παραγωγικών στοιχείων ενεργητικού. Η διαφθορά θεωρείται διαδεδομένη και αυξάνεται. Δεν υπάρχουν αποτελεσματικά εργαλεία για την πρόληψη και την πάταξη της διαφθοράς, ιδίως σε τοπικό επίπεδο. Εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης των μηχανισμών εποπτείας και επιβολής κυρώσεων για τα στελέχη που διορίζονται σε τοπικές δημόσιες επιχειρήσεις.

(19) Οι υπερβολικές διοικητικές και νομοθετικές απαιτήσεις και οι (μη φορολογικές) επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρότερες. Ο προσδιορισμός της διοικητικής επιβάρυνσης ολοκληρώθηκε, και οι αρχές είναι πλέον σε θέση να προβούν στην εφαρμογή μέτρων αρωγής όπου κρίνεται σκόπιμο. Οι περικοπές των φόρων υπέρ τρίτων έχουν καθυστερήσει. Ο μεγάλος αριθμός επαγγελματικών υπηρεσιών που υπόκεινται σε υπερβολικά πολλές κανονιστικές ρυθμίσεις λειτουργεί ανασταλτικά για τον ανταγωνισμό. Έχει σημειωθεί πρόοδος σε ορισμένους κλάδους, ιδίως στις υπηρεσίες ταξί, αλλά εξακολουθούν να ισχύουν υπερβολικοί περιορισμοί σε πολλά επαγγέλματα που είναι σημαντικά από οικονομική άποψη.

(20) Παρά την πρόοδο, οι σημαντικές καθυστερήσεις που έχουν συσσωρευτεί και οι χρονοβόρες διαδικασίες στα αστικά και εμπορικά δικαστήρια μειώνουν την ασφάλεια δικαίου, ενώ η αναποτελεσματικότητα της ποινικής δικαιοσύνης εμποδίζει την καταπολέμηση των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών αδικημάτων. Η αντίληψη του κοινού για την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης έχει επιδεινωθεί περαιτέρω. Το 2018 εγκρίθηκαν τροποποιήσεις του νόμου περί του Δικαστικού Συμβουλίου του Κράτους. Με εξαίρεση το Ανώτατο Εμποροδικείο, η συνεχιζόμενη μείωση των καθυστερήσεων οφειλόταν κυρίως στη μείωση του εισερχόμενου φόρτου εργασίας. Σε ορισμένα δικαστήρια η ηλεκτρονική επικοινωνία εφαρμόζεται δοκιμαστικά, αλλά δεν έχει επεκταθεί ακόμη σε εθνικό επίπεδο.

(21) Ο προγραμματισμός των κονδυλίων της Ένωσης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση ορισμένων από τα κενά που εντοπίστηκαν στις συστάσεις, ιδίως δε στους τομείς που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης για τη χώρα του 2019 Αυτό θα επιτρέψει στην Κροατία να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα εν λόγω κονδύλια σε σχέση με τους τομείς που έχουν προσδιοριστεί, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες. Η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της χώρας για τη διαχείριση αυτών των κονδυλίων αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχία αυτών των επενδύσεων. Το θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις χρειάζεται να ενισχυθεί ώστε να βελτιωθεί η συμμόρφωση και να καταστεί δυνατή η σύναψη στρατηγικών δημόσιων συμβάσεων για την επίτευξη των στόχων πολιτικής και την εξασφάλιση αποδοτικών δημόσιων δαπανών.

(22) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2019, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Κροατίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2019 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2019 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2019, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς την Κροατία κατά τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Κροατία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης. Αυτό είναι ενδεικτικό της ανάγκης ενίσχυσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(23) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2019 και είναι της γνώμης [6] ότι η Κροατία αναμένεται να συμμορφωθεί με το σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

(24) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2019 και το πρόγραμμα σύγκλισης 2019. Οι συστάσεις που έκανε δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 έως 4 κατωτέρω. Οι δημοσιονομικές πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1) συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών που συνδέονται με το υψηλό δημόσιο χρέος.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Κροατία να λάβει μέτρα το 2019 και το 2020 προκειμένου:

1. Να ενισχύσει το δημοσιονομικό πλαίσιο και να παρακολουθεί τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο. Να μειώσει τον εδαφικό κατακερματισμό της δημόσιας διοίκησης και να εξορθολογίσει τη λειτουργική κατανομή αρμοδιοτήτων.

2. Να υλοποιήσει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και να βελτιώσει τόσο την πρόσβαση σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και την ποιότητα και τη συνάφειά τους με την αγορά εργασίας. Να ενοποιήσει τις κοινωνικές παροχές και να βελτιώσει την ικανότητά τους να μειώνουν τη φτώχεια. Να ενισχύσει τα μέτρα και τους θεσμούς της αγοράς εργασίας, καθώς και τον συντονισμό τους με τις κοινωνικές υπηρεσίες. Σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, να εισαγάγει εναρμονισμένα πλαίσια καθορισμού των μισθών σε όλη τη δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υπηρεσίες.

3. Να εστιάσει τη σχετική με τις επενδύσεις οικονομική πολιτική στην έρευνα και την καινοτομία, στις βιώσιμες αστικές και σιδηροδρομικές μεταφορές, στην ενεργειακή απόδοση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στις περιβαλλοντικές υποδομές, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες. Να αυξήσει την ικανότητα της διοίκησης να σχεδιάζει και να υλοποιεί δημόσια έργα και πολιτικές.

4. Να βελτιώσει την εταιρική διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων και να εντείνει την πώληση των εν λόγω επιχειρήσεων και μη παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων. Να ενισχύσει την πρόληψη και την πάταξη της διαφθοράς, ιδίως σε τοπικό επίπεδο. Να μειώσει τη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών και να βελτιώσει την ηλεκτρονική επικοινωνία στα δικαστήρια. Να μειώσει τα πιο επαχθή τέλη υπέρ τρίτων και τις υπερβολικές ρυθμίσεις στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών.

Βρυξέλλες, 9 Ιουλίου 2019.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. LINTILÄ

[6] Δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.